

Ob 70-letnici Muzejskega društva Škofja Loka

Zgodilo se je v petek 23. julija 1937. V škofjeloški občinski posvetovalnici se je ob 17. uri zbralo petnajst loških meščanov in rojakov, in sicer: od članov loškega profsorskega ceha, pobudnika za ustanovitev muzejskega društva, dr. Pavle Blaznik, Ivan Dolenc, France Jesenovec in France Planina, od članov društvenega pripravljalnega odbora poleg dr. P. Blaznika in F. Planine še zdravnik dr. Albert Homan, obrtnik Lovro Planina, ravnatelj meščanske šole Karel Sovre in notar Stevo Šink, od občinskih odbornikov poleg L. Planine še župan Matevž Ziherl, župnik Jernej Podbevšek in obrtnik Jernej Tavčar ter kot zainteresirani loški meščani lekarnar Otokar Burdych, živinozdravnik dr. Leon Kocijan, osnovnošolski upravnik Jakob Rojic in kapucinski gvardijan p. Rafael. Postali so člani ustanovnega občnega zbora novega Muzejskega društva v Škofji Loki.

V prvih pravilih Muzejskega društva so ustanovniki določili, da je njegov namen pospeševati domoznastvo v zgodovinskem, zemljepisnem in prirodopisnem oziru na ozemlju bivšega Loškega gospostva. Ta namen društvo dosega s tem: da zbira zgodovinske, narodopisne zemljepisne in prirodopisne predmete in ustanovi muzejsko zbirko s knjižnico in arhivom; da pospešuje ohranitev zgodovinskih, arheoloških, umetnostnih in narodopisnih spomenikov ter prirodnih znamenitosti; da zbira člane na razgovor o lastnih in tujih opazovanjih in prireja poljudna znanstvena predavanja, ekskurzije, razstave in slične prireditve; da izdaja znanstvene in poljudne publikacije; in da vzdržuje zveze z društvi, ki imajo soroden namen.

Od pomembnega ustanovitvenega dejanja in načrtovanja društvene dejavnosti je preteklo sedemdeset let. Pod strokovnim vodstvom prvega in dolgoletnega predsednika dr. P. Blaznika in njegovih naslednikov ter s spoznavanjem predanih članov društvenega odbora z nalogami domoznastva se je delovanje društva uspešno razvijalo ter širilo krog svojih članov in somišljenikov po celem škofjeloškem območju. Ustanovitev in otvoritev škofjeloškega muzeja v stavbi mestnega rotovža že v letu 1939, njegova ponovna povojna ureditev in odprtje v Puštalskem gradu (1946), njegov razvoj v poklicni ustanovi Loški muzej (1948), preselitev muzejskih zbirk na loški grad (1959), ustanovitev enote Zgodovinskega arhiva Ljubljana (1967) ter mentorstvo pri organiziranju muzejskih društev v Selški dolini (Železniki) in v Poljanski dolini (Žiri); prirejanje Loških večerov (1939-1940), Blaznikovih večerov (od 1989) in strokovnih izletov, ponatisi zgodovinskih razprav P. Blaznika (1938-

1940) in Vodnikov po loškem ozemlju (od 1977, doslej devet zvezkov), izdajanje domoznansvenega zbornika Loški razgledi (od 1954, doslej 54 letnikov), monografij F. Planine Škofja Loka s Poljansko in Selško dolino (1972) in P. Blaznika Škofja Loka in loško gospodstvo 973-1803 (1973) in s praznovanjem tisočletnice njune prve omembe (1973) domoznanske zbirke Doneski (od 1988, doslej osemnajst publikacij); urejanje aleje znamenitih Ločanov (od 2000, doslej devet skulptur) ter soizdajateljstvo F. Štukla Knjige hiš v Škofji Loki I-III (1981, 1984, 1996) in spominskega Blaznikovega zbornika (2005) - to so trajni pomniki društvenega domoznanskega delovanja.

Osnova društvenemu delovanju je bilo njegovo številno članstvo, ki je od vsega začetka vključevalo vse sloje loškega prebivalstva in tudi drugje živeče loške rojake, ne glede na njihovo osebno nazorsko opredeljenost in upoštevajoč temeljno društveno načelo o nepolitičnem delovanju. Takšen je bil tudi vsakokratni sestav društvenega upravnega odbora, ki je vseskozi deloval po načelih medsebojnega spoštovanja in strokovnega prijateljstva. Redka medsebojna nesoglasja so bila razrešena s strpnim razumevanjem.

S svojim delovanjem si je Muzejsko društvo pridobilo dobro ime in spoštovanje med številnimi loškimi občani, med rojaki in v širšem slovenskem družbenem okolju. Že med ustanavljanjem tako društva kot tudi mestnega muzeja pred vojno je društvo uživalo polno soglasje in podporo škofjeloškega občinskega vodstva. Kmalu po povojni obnovi muzeja je vodstvo mestne občine soglašalo z društvom, da je njegovo muzejsko delovanje preraslo ljubiteljsko obliko dela in izvedlo strokovno preobrazbo muzeja v poklicno občinsko ustanovo, ki je sprva še naprej delovala v Puštalskem gradu, a je zaradi premajhnih prostorov za hranjenje in razstavljanje obsežnega muzejskega in arhivskega gradiva občini uspelo za delovanje muzeja pridobiti poslopje loškega gradu. Občina je tudi upoštevala društvene strokovne nasvete in predloge pri občinskih spomeniškovarstvenih restavracijskih in urbanističnih posegih, kakor tudi ob praznovanju tisočletnice prvega dokumentiranega zapisa o Loki in njenem območju. Žal pa je občasno prihajalo tudi do medsebojnega nerazumevanja, neupoštevanja društvenih strokovnih predlogov in prekinitev aktivnega sodelovanja. Vendar so se prej ali slej spet vrnili v stanje, ki je bilo obojestransko koristno za nadaljnje uspešno delo.

Jubilantu Muzejskemu društvu Škofja Loka pa naj velja priljubljeno latinsko voščilo dolgoletnega predsednika dr. Pavleta Blaznika: Vivat, crescat, floreat! (slov.: Naj živi, raste in cvete!)